

Plaça de la Vila

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: al casc antic de Gironella, davant l'Ajuntament.

Coordenades:

Latitud: 42.03376
Longitud: 1.88258
UTM Est (X): 407506
UTM Nord (Y): 4654129

Classificació

Número de fitxa 08092 - 100
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Gironella. Plaça de la Vila, 1. 08680 Gironella

Fitxes associades:

[Castell i muralles de Gironella](#)
[Casa Plaça de la Vila, 5](#)
[Casa pairal de la família Teixidor-Bassacs](#)
[Edifici Agrupament Escoltes i Guies Sebastià Montraveta](#)
[Els Clots de Sant Marc](#)
[Edifici carrer del Pont Vell, 17](#)
[Edifici Plaça de la Vila, 12](#)
[Edifici Plaça de la Vila, 11](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

La plaça de la Vila constitueix un espai central del poble de Gironella a la zona del casc antic, a grans trets està delimitada per l'edifici consistorial al costat sud-est, i una filera de cases per el costat de llevant que s'estén fins l'església vella de Santa Eulàlia, i a la part més de ponent, la plaça obre damunt el riu Llobregat, zona on el tall natural de roca ha facilitat que la plaça quedi oberta per aquest extrem a manera de balconada sobre el riu i la resta de la vila que s'estén a l'altra banda. En aquesta part de ponent, un mur de pedra delimita i fa de barana per aquest extrem, a la part central del qual hi ha l'accés a l'ascensor que permet salvar el desnivell d'aquesta cota del poble amb la part baixa, en concret amb el camí de Cal Metre. L'extrem oest, on la plaça queda delimitada de manera natural per el penya-segat de la roca, es correspon també a la zona on hi ha restes conservades de l'antiga muralla de tancament de la vila, visibles sobretot des de la part baixa, i restes de la torre de l'homenatge, a l'extrem on hi ha l'edifici consistorial. De fet l'edifici consistorial està bastit damunt les restes de l'antic castell de Gironella, del qual a més de les esmentades també es conserven altres estructures més tardanes a nivell de la cota de la plaça. Així, la plaça queda en part configurada per restes i per tant, per estructures de l'antic castell i recinte emmurallat, per les restes del mateix castell, a l'emplaçament de l'edifici de l'Ajuntament i per tant, avui també delimitada per el mateix edifici consistorial i diversos edificis d'habitatges. La torre de l'homenatge presideix l'extrem sud-oest de la plaça, punt emblemàtic on a l'època de la república es va construir la torre del rellotge; es tracta d'una torre de planta quadrada bastida amb maó massís, just damunt l'antiga torre del castell. La torre del rellotge allotja la maquinària del rellotge al seu interior, disposa de tres esferes, una a cada façana excepte en la de més a llevant; la torre és coronada per la infraestructura del carilló. Aquest extrem de la plaça, torre de l'homenatge i campanar, amb el riu Llobregat i el pont vell constitueix una de les imatges més emblemàtiques de la vila.

La plaça de la Vila és a més, la plaça que acull el mercat setmanal que es fa els dimecres. També és lloc de celebració de moltes festes i actes culturals o institucionals.

Observacions:

Segons referencia Josep Busquets, la plaça de la Vila "en els últims cent cinquanta anys la plaça de la Vila ha canviat cinc vegades de nom. Fins a mitjans del segle passat (s. XIX) s'anomenà plaça de l'Església, ja que davant de l'actual Ajuntament quasi no hi havia plaça u quedava més centrada enfront de l'església vella. Després es digué plaça Constitucional fins al 1932, quan se li canvià el nom per plaça de la República (encara es guarda una artística placa de coure amb aquesta inscripció). En acabar-se la Guerra Civil, s'anomenà plaça de José Antonio i, en recuperar-se la democràcia, se la batejà de nou amb el nom de la plaça de la Vila." (BUSQUETS, J. i altres:1999 ,239)

Història

No és fins a inicis del segle XX que la plaça es comença a configurar com a tal, sembla que fins llavors, la petita plaça de l'Església, la qual s'obria davant de l'església vella de Santa Eulàlia era la plaça central d'aquesta zona. De fet a la zona del costat i davant de l'Ajuntament i l'església hi havia dos coberts (corrals), els quals en data 1910 eren oferts per comprar per part de la seva propietària Francesca Rovira a l'Ajuntament a fi d'engrandir la plaça. Amb la compra i posterior enderroc s'inicià la configuració de la plaça. Poc després, el 1912 es presentà el projecte per engrandir la plaça, des de l'extrem de l'actual casa dels Teixidor-Bassacs fins l'antiga torre del castell, en línia recta; en el context d'aquesta reforma, la

propietari de la casa de l'extrem del balç, actual casa Teixidor-Bassacs (plaça de la Vila, núm. 1) va fer donació d'un hort que tenia a l'actual entrada de la plaça, amb l'objectiu que pogués servir de carrer d'entrada i que per tant, permetria connectar amb el camí que portava a la carretera. En el decurs de les obres de la plaça va cedir l'arc de descàrrega del mur que es construïa, per tant, del mur de contenció del tall de la roca, fet que va determinar un endarreriment de les obres. Consta que en data de febrer de 1913 les obres ja estaven acabades. Al llarg del 1914 es realitzaren actuacions de millora com la plantada d'alguns arbres. Tot i això, posteriorment, vers el 1929, es tornarien a iniciar algunes modificacions a la plaça, moment que en es documenta la compra i enderroc, per part de l'Ajuntament, de dues cases adossades a llevant de l'edifici consistorial, i que comportà una modificació i actuació urbanística en aquesta zona. A mitjans segle XX s'enderrocà un edifici que va permetre connectar directament la plaça de la Vila amb la plaça de l'Església.

Bibliografia

-BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Gironella: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.

